

Scenariusz przeznaczony do realizacji w szkole ponadgimnazjalnej (godzina wychowawcza, wiedza o społeczeństwie, historia).

Justyna Skowronek
Gdynia

Temat	Świadkowie generacji – biografie byłych więźniów obozu Stutthof jako klucz do poznania historii Pomorza Gdańskiego w latach 1939–1945.
Cel ogólny	Ukazanie roli miejsca pamięci narodowej w nauczaniu historii najnowszej i znaczenia indywidualnej biografii w zrozumieniu historii II wojny światowej.
Cele szczegółowe	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> – wymienia metody stosowane przez Trzecią Rzeszę wobec ludności polskiej – omawia sytuację Polaków na Pomorzu Gdańskim i terenach wcielonych do Rzeszy – opisuje konkretne działania okupanta w stosunku do ludności cywilnej – ocenia wpływ polityki niemieckiej na życie zwykłych ludzi na okupowanych terenach
Kształcone umiejętności	<ul style="list-style-type: none"> – analizowanie materiałów źródłowych – hierarchizowanie i prezentowanie informacji – odnajdywanie i interpretowanie związków przyczynowo-skutkowych – komunikowanie się na poziomie grupy rówieśniczej (również z rówieśnikami z innego kraju) – planowanie własnej wypowiedzi (ustnej i pisemnej)
Metody i techniki	<ul style="list-style-type: none"> – praca z planszami biograficznymi wystawy „Świadkowie generacji” – praca indywidualna – prezentacja opracowanych wniosków – dyskusja
Środki dydaktyczne	<ul style="list-style-type: none"> – plansze biograficzne wystawy „Świadkowie generacji” zawarte w pakiecie – karta pracy dla każdego ucznia – kartki, długopisy
Czas trwania zajęć	90 minut
Uwagi	<p>Zajęcia polecane do przeprowadzenia na terenie Muzeum Stutthof. Dobór grup i przekazanie kart pracy odbywa się przed wyjściem na teren Muzeum Stutthof. Po wypełnieniu kart pracy uczniowie pracują w sali seminaryjnej muzeum.</p> <p>Temat można również przeprowadzić w ramach zajęć w szkole. Po odpowiedniej modyfikacji zajęcia odbywać się mogą w językach obcych lub w grupach międzynarodowych – w ramach współpracy między szkołami.</p> <p>Wizyta w narodowym miejscu pamięci, takim jak Muzeum Stutthof, tworzy szczególną atmosferę do przekazania wiedzy o polskiej historii, podobnie jak relacje byłych więźniów obozu.</p> <p>Indywidualny wybór kraju, z którego pochodzi przyjaciel, wiąże się z dodatkowym walorem edukacyjnym. Różna jest znajomość historii działań wojennych w Europie w poszczególnych krajach lub np. w Ameryce czy Azji.</p>

Przebieg zajęć

ETAPY LEKCJI	CZAS	CZYNNOŚCI NAUCZYCIELA I UCZNIÓW
Wprowadzenie	20 min.	Nawiązując do wcześniejszych tematów (uczniowie znają teksty historyczne zawarte w niniejszej tece, można również przeprowadzić lekcję przygotowującą w szkole wg scenariusza zaproponowanego w pakiecie), prowadzący prosi o przypomnienie sytuacji ludności polskiej na Pomorzu Gdańskim w okresie okupacji hitlerowskiej. Następnie nauczyciel prosi o udzielenie odpowiedzi na następujące pytania: <ol style="list-style-type: none"> 1. Kto ponosił największe ofiary podczas okupacji niemieckiej i na czym one polegały? 2. Jaką rolę w realizacji politycznych celów władz okupacyjnych Trzeciej Rzeszy w stosunku do ludności polskiej z Pomorza Gdańskiego i innych okupowanych przez Niemców ziem miał pełnić obóz Stutthof? <p>Następnie cała grupa uczniów wchodzi na teren byłego obozu.</p>
Badanie i przekształcanie (I)	20 min.	Nauczyciel rozdaje każdemu uczniowi 4 plansze biograficzne wystawy „Świadkowie generacji” (każda z plansz jest indywidualną relacją życia byłego więźnia obozu Stutthof, do kart biograficznych należy dołączyć kartę pracy) i podkreśla, że są to losy ludzi, którzy żyją, świadków historii, którzy wciąż są wśród nas. <p>Każdy uczeń uważnie czyta i analizuje plansze, zwracając uwagę na zawartą w nich treść, materiał ikonograficzny i wypełnia kartę pracy.</p>
Prezentacja (I)	15 min.	Po przeanalizowaniu plansz wystawienniczych i wypełnieniu kart pracy nauczyciel gromadzi uczniów i zadaje im pytanie: <p>Jakie wydarzenia zachowały się najmocniej w pamięci więźniów i dlaczego? (to pytanie może inicjować dyskusję uczniów).</p>
Badanie i przekształcanie (II)	10 min.	Nauczyciel, odwołując się do posiadanej przez uczniów wiedzy z lektury ww. tekstów historycznych i plansz z biogramami, prosi uczniów, aby dobierając się w pary, odpowiedzieli na pytanie: <p>W jaki sposób zbliżanie się Armii Czerwonej do Pomorza Gdańskiego wpłynęło na losy więźniów obozu Stutthof? oraz aby zobrazowali je konkretnymi przykładami zaczerpniętymi z biogramów więźniów.</p>
Prezentacja (II)	10 min.	Wybrani/chętni uczniowie prezentują grupie wyniki pracy w parach.
Refleksja	15 min.	Na koniec nauczyciel zadaje uczniom pytanie: <p>Dlaczego biografie byłych więźniów można nazwać kluczem do poznania historii Pomorza Gdańskiego w latach 1939–1945?</p> <p>Zadanie domowe: Wszyscy uczniowie otrzymują drugi egzemplarz karty pracy (załącznik 1) oraz następujące polecenie: Wyobraź sobie, że oglądasz wystawę w towarzystwie przyjaciela z... (z innego wybranego przez siebie kraju). Przyjaciel jest poruszony zwiedzaniem miejsca pamięci, nie potrafi jednak czytać w języku polskim. Wypełnij kartę pracy w jego języku ojczystym, tak by poznał biografię pojedynczego więźnia obozu. Wykorzystaj do tego notatki sporządzone wcześniej przez siebie.</p>

Karta pracy ucznia

PRZED PRZYBYCIEM DO OBOZU	
IMIĘ I NAZWISKO, WIEK	
MIEJSCE ZAMIESZKANIA	
WYKSZTAŁCENIE, PRACA	
RODZINA	
WAŻNE PRZEŻYCIA (PRZED ARESZTOWANIEM)	
POBYT W OBOZIE	
PRZYCZYNA ARESZTOWANIA, NUMER, CZAS POBYTU W OBOZIE	
WSPOMNIENIA, PRZEŻYCIA ZWIĄZANE Z POBYTEM W OBOZIE	
DOMINUJĄCE ODCZUCIA	
LOSY PO OPUSZCZENIU OBOZU	
PRACA, RODZINA, MIEJSCE ZAMIESZKANIA	
WAŻNE PRZEŻYCIA, WSPOMNIENIA	
KONSEKWENCJE DOŚWIADCZEŃ WOJENNYCH	